

Fremsat den 24. februar 2021 af Kristian Pihl Lorentzen (V) og Jacob Jensen (V)

Forslag til folketingsbeslutning om udarbejdelse af en national råstofstrategi

Folketinget pålægger regeringen snarest at igangsætte arbejdet med at udarbejde en national råstofstrategi, der som supplement til regionernes nuværende råstofplanlægning giver et tiltrængt, samlet overblik over de jomfruelige råstoffer til lands og til vands. Det gælder både dem, der er til rådighed, og potentialet i genanvendelse af råstoffer i forhold til samfundets forudsete behov for råstoffer i de kommende årtier. Strategien skal kortlægge den nationale råstofressource efter ensartede principper, behovet for råstoffer og barrierer for udviklingen af råstofleverancen i Danmark. Hertil skal strategien kortlægge relevante aktører og pege på tiltag, som kan iværksættes for at sikre en langsigtet forsyning af råstoffer, såvel jomfruelige som sekundære, i Danmark.

Endvidere skal den nationale råstofstrategi bidrage til en reduktion af transportens klimabelastning ved at sikre et

grundlag for minimering af transportarbejdet og dermed CO₂-udledning i forbindelse med transport af råstoffer, ligesom strategien skal indeholde opdaterede modeller for håndtering af hensynet til naboer til råstofindvinding på land. Den nationale råstofstrategi skal udarbejdes ved inddragelse af relevante parter, herunder råstofbranchen og byggeriet, Danske Regioner og Kommunernes Landsforening. Det er målet, at den nationale råstofstrategi opdateres hvert fjerde år, idet første udgave skal være færdig ultimo 2022, så den kan danne grundlag for regionernes råstofplaner i 2024. Desuden bør en national råstofstrategi indgå i en kommende aftale om bæredygtigt byggeri.

Bemærkninger til forslaget

Nærværende beslutningsforslag er fremsat med afsæt i behovet for optimering af den overordnede og langsigtede råstofplanlægning i Danmark og som et supplement til regionernes nuværende råstofplanlægning. Danmark skal have en national råstofstrategi, som i kraft af en systematisk kortlægning sikrer et samlet og langt bedre overblik over Danmarks til rådighed værende jomfruelige råstoffer til havs og på land, herunder også på statsligt ejede arealer, ligesom strategien skal sikre udnyttelse af potentialet for øget genanvendelse af råstoffer. Desuden skal den nationale råstofstrategi indeholde en opgørelse af samfundets forudsete behov for råstoffer til anlægsarbejder og byggeri frem mod 2050. Samtidig skal råstofstrategien bidrage til minimering af transportarbejdet i forbindelse med råstoffer. I denne sammenhæng bør råstofstrategien berøre, hvordan modtagelsen af overskudsjord til reetablering af grusgrave kan indgå i branchens rammebetingelser. Endelig bemærkes, at nabo-skabet kan være en udfordring, mens råstofgravningen finder sted. En national råstofstrategi skal derfor indbefatte en analyse af modeller for, hvordan man løfter denne udfordring.

For at kunne lave en national råstofstrategi skal der skabes et overblik over landets ressourcer, hvor det fremgår, hvor de enkelte regioner har brug for råstoffer. Dette skal gøres på en måde, hvor der tages hensyn til både samfundsudviklingen, lokalområder, naturen og arealinteresser, der findes til lands og til vands. I Danmark er vi stort set selvforsynende med ikkevedvarende råstoffer til at bygge med, hvilket langt fra er en selvfølge. For at kunne fortsætte med det, skal strategien indeholde en struktureret planlægning på tværs af regioner, kommuner og branchen for at kunne få udarbejdet sammenhængende planer for udnyttelse af råstofferne, som vil gavne samfundsøkonomien og klimaet. Hvis ikke der laves en sammenhængende strategi, hvor alle aktører er med i processen, og som klares i fællesskab, kan transporten af råstofmaterialerne, når råstofmaterialer skal flyttes fra A til B, have negative konsekvenser for klimaet og medføre større økonomiske omkostninger. Her er logistik og infrastruktur med gode transportkorridorer, forsyningsveje og havnefaciliteter et vigtigt element.

Målet er, at den nationale råstofstrategi skal indeholde en genanvendelsesplan med præcise regler for genanvendelse, der fremadrettet bliver et centralt element i dækning af samfundets behov for råstoffer, dels af miljømæssige grunde, dels for at spare på forbruget af jomfruelige råstoffer. Det er vigtigt, at strategien medtænker recycling og upcycling i henhold til råstofindvindingen, da byggeri og anlæg står for 35 pct. af Danmarks affald. Potentialet for at genanvende råstoffer afhænger af flere faktorer. Det har Danske Regioner også påpeget i deres rapport »Bæredygtig Råstofforsyning for fremtiden« (»Bæredygtig Råstofforsyning for fremtiden«, Danske Regioner, 2020). Derfor er det vigtigt, at strategien præsenterer nogle tiltag, som gør det attraktivt for bygherre at genanvende bygge- og anlægsaffald. Derud-

over skal udnyttelse af andre affaldsmaterialer i højere grad tænkes med i planen, så byggeaffald vil blive genanvendt på måder, der opretholder råstofmaterialernes værdi, og som gør det muligt at genanvende råstoffer som nye byggematerialer. Strategien skal derudover fokusere på, hvordan vi kan reetablere grusgrave til lands og til vands, og medtænke efterbehandlingen af råstofgravene.

En national råstofstrategi er vigtig, da efterspørgslen efter råstoffer stiger, mens grusgravene svinder ind, samtidig med at det stadig bliver vanskeligere at få indvindingstilladelser. Hvis rammebetingelserne og strategien for råstofindvindingen ikke opdateres, risikerer vi, at priserne bliver alt for høje, hvilket på længere sigt kan have negative konsekvenser for væksten, hvilket også fremgår af Danske Regioners rapport »Bæredygtig Råstofforsyning for fremtiden« (»Bæredygtig Råstofforsyning for fremtiden«, Danske Regioner, 2020). Den nationale råstofstrategi skal indeholde nye initiativer til at finde graveområder, da råstofferne er ved at slippe op i de eksisterende udlagte graveområder, og der derfor er behov for at tage nye graveområder i brug. Såfremt vi ikke gør dette i tide, kan vi risikere, at Danmark skal importere råstoffer fra andre lande, hvilket naturligvis ikke kan eller skal være et ønskescenarie ud fra en bæredygtighedsbetragtning.

Miljørigtig håndtering af overjord og fyldjord er et element i en grusgravs økonomimodel og indgår i transportbranchens arbejde med at undgå tomkørsel med lastbiler. Derfor bør en national råstofstrategi indeholde klare regler med hensyn til miljørigtig og grundvandssikker deponering af ren jord i grusgrave samt anvendelse af overskudsjord i f.eks. støjvolde. Derudover skal strategien indeholde rammer for en bedre planlægning af anvendelse af overskudsjord, som kan være med til at minimere presset på landets råstofforbrug.

Arbejdet med strategien skal ligeledes kortlægge andre nærliggende, relevante barrierer, såsom lovgivningsmæssige, administrative eller tekniske, som de involverede interessenter eventuelt kan bidrage til at løfte. En national råstofstrategi skal også indeholde et fitnesscheck af regler, som sammen med råstofloven tages i anvendelse for at realisere råstofgravningen på land, f.eks. naturbeskyttelsesloven, miljøbeskyttelsesloven, vejlovgivningen, museumsloven m.fl.

En national råstofstrategi skal herudover indeholde generelle modeller for, hvordan man fremover håndterer de udfordringer, som naboer til grusgrave måtte opleve, herunder med hensyn til støj, luftforurening og trafikbelastning af lokale veje. Disse forhold skal analyseres nærmere i forbindelse med udarbejdelsen af en national råstofstrategi med det mål, at strategien og fremtidig råstofplanlægning skal forebygge lokale udfordringer i forbindelse med råstofindvinding på land og samtidig sikre, at retssikkerheden og gennemsigtigheden er givet for naboer til råstofindvinding.

gen. Derudover skal strategien indeholde nogle modeller for, hvordan branchen kan sikre ordentlige forhold for de naboer, som bor tæt på råstofindvindingen.

Den konkrete udformning af en national råstofstrategi bør udarbejdes af en tværministeriel arbejdsgruppe, så emner som vækst, transport, klima og byggeri inddrages og sammentænkes. I arbejdsgruppen bør Miljøministeriet, Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri, Transportministeriet, Indenrigs- og Boligministeriet, Danske Regioner og Kommunernes Landsforening være repræsenteret. Ligeledes er det et krav, at eksterne aktører såsom Danske Råstoffer, Dansk Industri, Danske Vandværker og Dansk Vand- og

Spildevandsforening også skal inddrages i tilblivelsen. Dermed sikrer vi de bedste forudsætninger for, at aftalen kan imødekomme alle parter ønsker, behov og mulighed for at bidrage til at løfte råstofudfordringen. Arbejdsgruppen skal yderligere gennemgå en revision af råstofloven samt andre relevante love og regler.

Udgifter til udarbejdelse af den nationale råstofstrategi, herunder nødvendige analyser og arbejdsgruppens indsats, er skønsmæssigt 2 mio. kr., og midlerne forudsættes afholdt inden for henholdsvis Miljøministeriets og Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeris budgetmæssige rammer.

Skriftlig fremsættelse

Kristian Pihl Lorentzen (V):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om udarbejdelse af en national råstofstrategi.

(Beslutningsforslag nr. B 165)

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.